

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะในการบริหารโรงเรียน
ในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN RELATION TO
SCHOOL MANAGEMENT SKILLS WITHIN THE BAN BO CLUSTER SAMUT SAKHON
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

พชรวิ มั๊กมะยม

Pacharawee Makmayom

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

e-mail: Pacharawee.2288@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และ(2) เพื่อศึกษาทักษะในการบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครและ(3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะในการบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วย ครูในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวนรวม 130 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกนได้ 97 คนแล้วนำมาแบ่งแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านมีความยืดหยุ่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (2) ทักษะในการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยทักษะมนุษยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับทักษะในการบริหารโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความสัมพันธ์สูงที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์กับทักษะด้านความคิดรวบยอด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ทักษะในการบริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) To study the leadership of school administrators in the Ban Bo School Cluster under the jurisdiction of the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office, (2) to study the school management skills in the Ban Bo School Cluster under the jurisdiction of the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office; and (3) to study the relationship between

the leadership of school administrators and school management skills in the Ban Bo School Cluster under the jurisdiction of the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office.

This research was exploratory in nature. The population consisted of 130 teachers from the Ban Bo School Cluster under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. A sample size of 97 was determined using the Krejcie and Morgan table, and the participants were selected through stratified random sampling. The data collection instrument was a five-level rating scale questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings revealed that: (1) The overall leadership of school administrators was at the highest level, with the aspect of flexibility having the highest mean score; (2) The overall school management skills were at the highest level, with human skills having the highest mean score; and (3) All aspects of school administrators' leadership showed a statistically significant positive correlation at the .01 level with school management skills, with the highest correlation found between the visionary aspect and conceptual skills.

Keywords: Leadership, Management Skills, School Administrators, Ban Bo School Cluster, Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคของโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วมากขึ้น หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จะต้องมีการปรับตัว และยอมรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ระบบการศึกษาไทยก็ได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษาที่ก้าวหน้าเข้ามามีบทบาทอย่างมากในกระบวนการเรียนรู้ การบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งผลให้โรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารงานบุคคล และการบริหารจัดการองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการของสังคมในยุคปัจจุบัน เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตและเยาวชนที่มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและแข่งขันในสังคมโลกได้อย่างมีคุณภาพ (กัญญา เอี่ยมพญาและคณะ, 2564)

ประเทศไทยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากตระหนักว่าการศึกษาคือรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ โดยระบบการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีการจัดระบบการศึกษาขั้นประถมศึกษา 6 ปี (6 ระดับชั้น) การศึกษาขั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น 3 ปี (3 ระดับชั้น) และการศึกษาขั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี (3 ระดับชั้น) หรือเรียกว่าระบบ 6-3-3 อีกทั้งระบบการศึกษาไทยยังจัดแบ่งออกเป็นระบบการศึกษาในระบบ โรงเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและความหลากหลายของผู้เรียนในสังคมปัจจุบัน ภาณุมาศ หมอสินธ์ และคณะ (2564) ซึ่งในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ถือเป็นรูปแบบหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและส่งเสริมศักยภาพของเยาวชนไทยนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้นำองค์กรทางการศึกษา ที่ต้องทำหน้าที่วางแผน กำหนดนโยบาย ตลอดจน

บริหารจัดการทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำกับดูแลให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามพันธกิจและเป้าหมายของระบบการศึกษาแห่งชาติ รวมถึงปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติและนโยบายการศึกษาในแต่ละยุคสมัย และสิ่งสำคัญอีกประการของผู้บริหารสถานศึกษาคือการมีภาวะความเป็นผู้นำ เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนคุณภาพการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียน และสร้างความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความสมบูรณ์ ครอบคลุม และตอบสนองต่อความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง (สุริพร แก้วโพธิ์,2561)

การบริหารจัดการสถานศึกษาในปัจจุบันต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และนโยบายทางการศึกษาอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความซับซ้อนและท้าทายมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารจึงต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผนพัฒนาโรงเรียน กำกับดูแลติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ทินกร เผ่ากันทะและกัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์ (2565) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่บุคลากรทุกฝ่าย กระตุ้นให้เกิดการทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง

ภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถแสดงบทบาทในการกำหนดทิศทาง วางแผน แก้ปัญหา สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งภาวะผู้นำนี้ได้หมายถึงเพียงตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้นแต่เป็นความสามารถในการใช้ศักยภาพส่วนบุคคลและวิสัยทัศน์ในการสร้างความร่วมมือ สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี และดึงศักยภาพของบุคลากรทุกคนออกมาอย่างเต็มที่ ศิริประภา อัคราภิชาติ และคณะ (2565) โดยปรัชญา บุตรสะอาด (2566) ได้ศึกษาภาวะผู้นำตามคุณลักษณะของผู้นำที่ดี ซึ่งพบว่าบุคคลที่จะเป็นผู้นำที่ดีได้นั้นจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยมีองค์ประกอบ 2 ประการคือองค์ประกอบภายนอกจะเป็นบุคลิกภาพของผู้นำ และองค์ประกอบภายใน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ กว้างไกล บทบาทผู้นำ คือสิ่งที่ผู้นำแสดงออกมาในการบริหาร และการจัดการต่าง ๆ ภายในองค์กรเพื่อให้องค์กรปฏิบัติการได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับนฤมล เพ็ญสิริวรรณ (2561) อธิบายว่าบุคคลที่มีภาวะผู้นำนั้นจะต้องมีความสามารถทำให้บุคคลอื่นยอมรับ เชื่อถือ และยอมทำตาม โดยคุณลักษณะของผู้นำที่ดีควรประกอบด้วยองค์ประกอบหลายด้าน เช่น ความเฉลียวฉลาด ความมีจริยธรรม ความมุ่งมั่น ความสามารถในการโน้มน้าวใจ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะคิดเชิงบวก และอารมณ์ขัน เป็นต้น โดยผู้นำที่มีคุณภาพควรคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ มากกว่าความต้องการส่วนตน อีกทั้งยังควรแสดงตนเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตอย่างสมดุล ทั้งในด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้อื่น (ทินกร เผ่ากันทะ,2565)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพมักจะสามารถบริหารงานได้สำเร็จ เนื่องจากสามารถโน้มน้าวและจูงใจบุคลากรให้เกิดความเชื่อมั่น มุ่งมั่น และเต็มใจทำงาน ซึ่งช่วยให้บรรลุผลสำเร็จทั้งในด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และการพัฒนาโรงเรียนโดยรวม นอกจากนี้ภาวะผู้นำยังเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างทักษะที่ดีในการบริหาร เนื่องจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่เหมาะสมจะสามารถวางแผนและตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ พร้อมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาและจัดการกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังส่งเสริมการสื่อสารที่ดีภายในองค์กร เพื่อสร้างความร่วมมือและความสามัคคีในทีมงาน ซึ่งส่งผลให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ดีและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมได้

ทักษะในการบริหารงานของผู้บริหาร เป็นอีกตัวแปรสำคัญที่แสดงถึงคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมความสามารถในการวางแผน ด้านความคิด ด้านวิธีการจัดองค์กร และการควบคุมงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่มีทักษะการบริหารงานที่ดีจะสามารถประสานความร่วมมือระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และชุมชนได้อย่างราบรื่น อีกทั้งยังสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม จงตี เพชรสังคุณและจุฬาพรพรรณณ์ ธนะแพทย์ (2563) โดยทักษะดังกล่าวยังมีส่วนสำคัญในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมของสถานศึกษา นอกจากนี้ ทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพยังแสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งมีผลโดยตรงต่อแรงจูงใจ ความพึงพอใจ และความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษาในภาพรวม (ปวีณา จันทร์เพ็ญ, 2567)

สหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญในการให้บริการทางการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กและเยาวชนในท้องถิ่น โรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อมีความหลากหลายทั้งในด้านขนาดของโรงเรียน จำนวนครูและบุคลากร ทรัพยากรทางการศึกษา และบริบทของชุมชน ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบและวิธีการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของแต่ละโรงเรียน มีความเข้าใจในข้อจำกัดและความต้องการของบุคลากร และสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการสังเกตและศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ผู้บริหารในสหวิทยาเขตบ้านบ่อบางคนสามารถสร้างความพึงพอใจและแรงจูงใจให้กับบุคลากรได้อย่างดี ส่งผลให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ และเกิดบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน แต่ในบางกรณีกลับพบว่ามีความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารและบุคลากร ขาดความร่วมมือ การสื่อสารไม่ทั่วถึง หรือบุคลากรบางส่วนรู้สึกไม่พอใจต่อวิธีการบริหาร ซึ่งอาจเป็นเพราะรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร ดังนั้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารให้สอดคล้องกับความคาดหวังของบุคลากร และช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าภาวะการเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและทักษะในการบริหารนั้นส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อทักษะในการบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงรูปแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ ตลอดจนช่วยให้ทราบถึงทักษะในการบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงภาวะผู้นำของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ ได้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ สร้างความเชื่อมั่นและแรงจูงใจให้กับบุคลากรทุกคน และยกระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

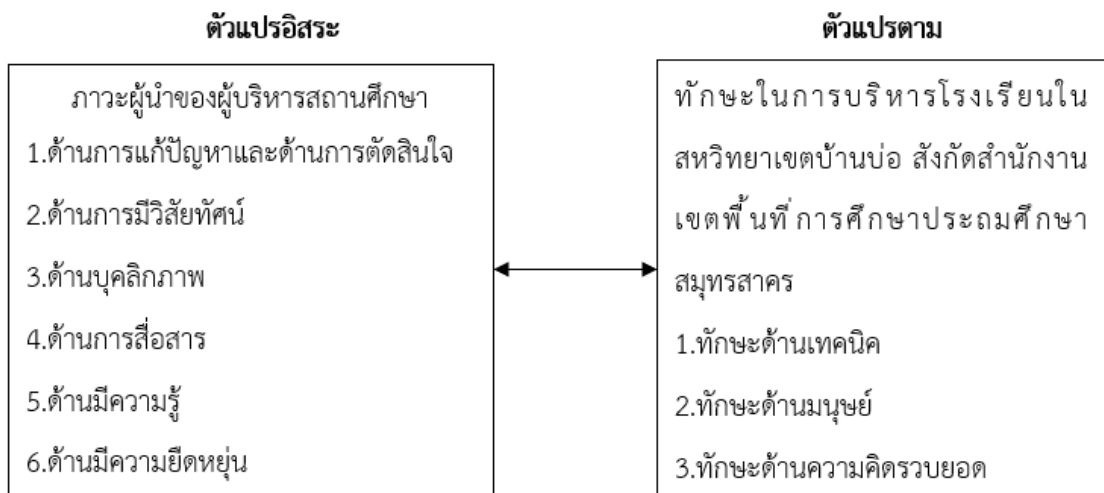
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาระดับทักษะในการบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะในการบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของ Steven R. Covey (1992 อ้างถึงใน นฤมล เพ็ญสิริวรรณ, 2561) คุณลักษณะของภาวะผู้นำ Steven R. Covey (1992) ชูศักดิ์ เอกเพชร (2561) และ ปณตนนท์ เกียรประภากุล (2561) ทักษะในการบริหารตามทฤษฎีของ Steer (1985) ดังแสดงตามภาพ ที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 137 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% จากประชากร 137 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 97 คน แล้วนำมาแบ่งแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะในการบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา โรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับทักษะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครที่เกี่ยวกับทักษะสำคัญของผู้บริหาร

สถานศึกษา โรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยแบ่งคำถาม ออกเป็น 3 ด้าน จำนวนทั้งสิ้น 15 ข้อ ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านเทคนิค จำนวน 5 ข้อ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 5 ข้อ และทักษะด้านความคิดรวบยอด จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่เกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยแบ่งคำถามออกเป็น 6 ด้าน จำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านบุคลิกภาพ จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการสื่อสาร จำนวน 5 ข้อ 5) ด้านมีความรู้ จำนวน 5 ข้อ และ 6) ด้านมีความยืดหยุ่น จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

3.1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะในการบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหา แบบสอบถามให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิด

3.1.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องในเบื้องต้น

3.1.4 ส่งหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญและมีผลงานทางวิชาการด้านทฤษฎีภาวะผู้นำและการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความสอดคล้องเชิงทฤษฎีของข้อคำถามผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้างเครื่องมือ รูปแบบคำถาม และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยเชิงวิชาการและหลักการสื่อความหมาย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านไวยากรณ์ ความชัดเจนของโครงสร้างประโยค ความเหมาะสมของระดับภาษา และการเลือกใช้คำ เพื่อไม่ให้คลุมเครือหรือมีการตีความที่หลากหลาย

3.1.5 ปรับปรุงข้อคำถามนำไปจัดทำเป็นแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3.2 การตรวจสอบเครื่องมือ

3.2.1 การหาค่าความเที่ยงตรง

การหาค่าความเที่ยงตรงโดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อคำถามตามเนื้อหา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะในการบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 50 ข้อ มีค่า IOC หรือดัชนีความสอดคล้องโดยรวม ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แบบสอบถามมีคุณภาพสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

3.2.2 การหาความเชื่อมั่น

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach (1970) ผลการหาความเชื่อมั่น พบว่า แบบสอบถามด้านทักษะในการบริหารโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.729 และแบบสอบถามด้านผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.833 ค่าความเชื่อมั่นทั้งสองด้านมีค่าสูงกว่า 0.70 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ บุญสม ลิขยาคิตติก (2558) แบบสอบถามมีคุณภาพในด้าน ความเชื่อมั่นในระดับดี

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

4.2 ขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างสแกน QR Code ในการตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google form โดยก่อนเริ่มทำแบบสอบถามจะมีคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายในการเก็บความลับ และป้องกันความเสี่ยงของข้อมูล อีกทั้งผู้วิจัยจะทำการตั้งค่าใน Google Form ให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถส่งคำตอบได้เพียงครั้งเดียว และผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่สามารถดูสรุปคำตอบของบุคคลอื่นได้

4.3 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาจัดทำข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของการตอบแบบสอบถามแล้วจึงนำแบบสอบถามไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

5.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและทักษะในการบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

5.3 สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาครจำแนกตาม วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1.วุฒิทางการศึกษา		
1.1 ปริญญาตรี	72	74.20
1.2 ปริญญาโท	21	21.60
1.3 ปริญญาเอก	4	4.10
รวม	97	100.00
2.ตำแหน่ง		
2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	10	10.30
2.2 ครู	81	83.50
2.3 บุคลากรทางการศึกษา	6	6.20
รวม	97	100.00
3.ขนาดของสถานศึกษา		
3.1 เล็ก	18	18.60
3.2 กลาง	54	55.70
3.3 ใหญ่	25	25.80
รวม	97	100.00
4.ประสบการณ์ในการทำงาน		
4.1 1-5 ปี	25	25.80
4.2 6-10 ปี	38	39.20
4.3 11-20 ปี	25	25.80
4.4 มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	9	9.30
รวม	97	100.00

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทสาคร

ทักษะในการบริหาร	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.ทักษะด้านเทคนิค	4.60	0.27	มากที่สุด
2.ทักษะด้านมนุษย	4.64	0.36	มากที่สุด
3.ทักษะด้านความคิดรวบยอด	4.61	0.34	มากที่สุด
รวม	4.62	0.24	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1.ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	4.23	0.35	มาก
2.ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.45	0.23	มาก
3.ด้านบุคลิกภาพ	4.43	0.22	มาก
4.ด้านการสื่อสาร	4.62	0.20	มากที่สุด
5.ด้านมีความรู้	4.64	0.37	มากที่สุด
6.ด้านมีความยืดหยุ่น	4.69	0.33	มากที่สุด
รวม	4.51	0.12	มากที่สุด

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะในการบริหารโรงเรียน
ในสหวิทยาเขตบ้านบ่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร

ตัวแปร	ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X)		
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy})	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
ทักษะในการบริหารโรงเรียน (Y)	.599**	สูง	บวก

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะในการบริหารโรงเรียนในสหวิทยาเขตบ้านบ่อสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .599$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะในการบริหารโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย มีประเด็นที่สำคัญและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ทักษะในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมและรายด้านเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีการเรียงลำดับความสำคัญจากมากที่สุดไปมาก คือ ทักษะด้านมนุษย รองลงมาคือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Katz (1955) ที่เสนอว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐาน 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษย และทักษะด้านความคิดรวบยอด ซึ่งในบริบทของการบริหารการศึกษา ทักษะด้านมนุษยถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยเสริมสร้างความร่วมมือภายในองค์กร การสื่อสารที่มีประสิทธิผล และการสร้างทีมงานที่มีบรรยากาศเชิงบวก ส่งผลให้การบริหารงานโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการทำงานร่วมกับครูและผู้อื่นเป็นทีม ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูและบุคลากร แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต บ้านบ่อให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นอันดับแรก ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ ขำตา (2564) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ บุคลากรจะนำไปสู่การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียน การที่ผู้บริหารมีทักษะด้าน มนุษย์สูงจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการลดความขัดแย้งใน ที่ทำงาน

ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นทักษะที่อยู่ในลำดับรองลงมา อยู่ในระดับ มากที่สุดโดยเฉพาะความสามารถใน การตัดสินใจเชิงนโยบายและแผนงานที่สำคัญได้อย่างถูกต้อง รอบคอบและเหมาะสม สามารถกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ ซึ่ง สะท้อนถึงการคิดเชิงกลยุทธ์และการมองภาพรวมของโรงเรียน ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางได้อย่างชัดเจนและสื่อสาร ให้บุคลากรเข้าใจ นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่เน้นการวางแผนระยะยาว การ ตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับพัชรกานย์ จันทร์พงษ์ (2565) ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์ สูงกับสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงการคิดเชิงรวบยอด ทักษะนี้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำโรงเรียน ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

ทักษะด้านเทคนิค มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยความสามารถในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลโครงการต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ เป็นจุดที่โดดเด่น อย่างไรก็ตาม รายการที่ผู้บริหารปฏิบัติ น้อยที่สุด คือ การพัฒนานวัตกรรมหรือเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาซึ่งเป็นจุดที่ควรได้รับการพิจารณาและพัฒนา เป็นพิเศษ การขาดการพัฒนาด้านนวัตกรรม อาจส่งผลให้โรงเรียนไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ เทคโนโลยีได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลปัจจุบัน สอดคล้องกับจิระพันธ์ เพชรจู (2564) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของ การมีทักษะการบริหารในยุคดิจิทัล ซึ่งรวมถึงการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อยกระดับ คุณภาพการศึกษาในระยะยาว

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารถ่ายทอดวิสัยทัศน์และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ให้บุคลากร เห็นภาพรวมและเข้าใจบทบาทของตน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้ให้ ความหมาย ของภาวะผู้นำไว้ว่าเป็นการให้ความสำคัญของผู้ร่วมงานและผู้ตาม ให้มองเห็นงานในแง่มุมใหม่โดยมีการสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา หรือการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยผู้นำจะยกระดับบุคลิก ภาวะและอุดมการณ์ ของผู้ตาม กระตุ้น ชี้นำ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถของผู้ตามและผู้ร่วมงาน ไปสู่ระดับความสามารถที่สูงขึ้น มีศักยภาพ มากขึ้นนำไปสู่การบรรลุถึงผลงานที่สูงขึ้นซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและสอดคล้องกับแนวโน้มการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน

ด้านมีความยืดหยุ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด การเปิดรับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และมุมมองที่แตกต่าง และไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนหรือวิธีการเดิมจนเกินไปซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบภาวะผู้นำที่พร้อมปรับตัวและ ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว คุณลักษณะนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันที่ มีความผันผวนสูงตามที่ ญัฐพงศ์ โพนน้อย (2564) ได้กล่าวไว้ การที่ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นสูงจะช่วยให้สามารถจัดการกับ

สถานการณ์ที่ไม่คาดคิดและนำพาทิศกรผ่านพ้นอุปสรรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

ด้านการสื่อสาร และด้านมีความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด การสื่อสารที่สร้างแรงบันดาลใจและกำลังใจให้กับครูและการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การสื่อสารที่สร้างแรงบันดาลใจนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งช่วยกระตุ้นให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงานเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ กานต์ หุ่นศรีษะ (2565) ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้ความเข้าใจในนโยบายการศึกษาและการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการแบบเปิดกว้างและใช้ความรู้เป็นฐานในการตัดสินใจ

ด้านการมีวิสัยทัศน์และด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารส่วนใหญ่สามารถกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และถ่ายทอดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม รายการที่ควรได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติมคือ การเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ของโรงเรียนเข้ากับนโยบายการศึกษาในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาของสถานศึกษามีทิศทางที่ชัดเจนและสอดคล้องกับเป้าหมายโดยรวมของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับKotter (1996) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการกำหนดอนาคตขององค์กร โดยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์จะต้องสามารถมองเห็นภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงและสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรร่วมมือกันเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้นได้

ส่วนของด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจพบว่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยของปัญหา ก่อนตัดสินใจซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารบางส่วนอาจยังไม่ได้ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านก่อนตัดสินใจ ทั้งที่การตัดสินใจเชิงบริหารควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและการพิจารณาทางเลือกอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงต่อผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารบางส่วนอาจยังไม่ได้ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านก่อนตัดสินใจ ทั้งที่การตัดสินใจเชิงบริหารควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและการพิจารณาทางเลือกอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงต่อผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Simon (1977) เกี่ยวกับการตัดสินใจเชิงบริหารที่เน้นความมีเหตุผลและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ รวมถึง Robbins และ Coulter (2018) ที่กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยกระบวนการระบุปัญหา การพัฒนาทางเลือก การประเมินทางเลือก และการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับทักษะในการบริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับทักษะในการบริหารโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นข้อสรุปที่สอดคล้องกับหลักการบริหารและทฤษฎีภาวะผู้นำที่ว่า คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำเป็นตัวกำหนดความสามารถในการจัดการองค์กรให้บรรลุเป้าหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่อยู่ในช่วง 0.521 ถึง 0.643 จัดอยู่ในระดับสูงทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาภาวะผู้นำในทุกด้านจะ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการบริหารทั้ง 3 ด้าน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค ได้อย่างมีประสิทธิภาพคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ภาวะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์กับทักษะด้านความคิดรวบยอด 0.643 ความสัมพันธ์นี้มีความชัดเจนมากที่สุดและสอดคล้องกับแนวคิดเชิงกลยุทธ์ การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและกว้างไกลของผู้บริหารย่อมส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์เชิงระบบ การวางแผนระยะยาว และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นแกนหลักของทักษะด้านความคิดรวบยอดซึ่งสอดคล้องกับ ปิยะวรรณ ใจงาม และคณะ (2566) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์กร ภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ เช่น ความยืดหยุ่น มีความสัมพันธ์สูงกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ แสดงว่าผู้บริหารที่พร้อมปรับตัวและเปิดใจรับฟังจะสามารถสร้างความร่วมมือและ

ทำงานร่วมกับบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ขณะที่ ด้านความรู้ มีความสัมพันธ์สูงกับทักษะด้านความคิดรวบยอด ซึ่งเห็นว่าฐานความรู้ในงานบริหารและการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสภวิทยาเขตบ้านบ่อ ควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ และการบริหารแบบปรับตัว ความยืดหยุ่น ควบคู่ไปกับการเสริมทักษะด้านเทคนิคที่เน้นนวัตกรรม เพื่อให้ผู้บริหารมีความพร้อมในการบริหารจัดการโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดโครงการฝึกอบรมที่เน้นการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการมีวิสัยทัศน์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงกลยุทธ์ และการเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ของโรงเรียนเข้ากับเป้าหมายการศึกษาของชาติ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถใช้ทักษะด้านความคิดรวบยอดในการวางแผนและตัดสินใจได้อย่างแม่นยำและรอบด้านมากขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรสำหรับการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการบริหารจัดการและการเรียนการสอน รวมถึงการสนับสนุนให้ผู้บริหารริเริ่มโครงการนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

1.3 ควรส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำด้านความยืดหยุ่นและการสื่อสาร เนื่องจากเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีความสัมพันธ์อย่างมากกับทักษะการบริหารทุกด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและกลไกในการใช้ทักษะด้านมนุษย์และความยืดหยุ่นในการบริหาร เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีให้แก่ผู้บริหาร

2.2 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะในการบริหารโรงเรียนในสภวิทยาเขตบ้านบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2.3 ควรศึกษาความแตกต่างของภาวะผู้นำและทักษะการบริหารตามขนาดของโรงเรียน หรือประสบการณ์ของผู้บริหาร เพื่อพัฒนาแนวทางการฝึกอบรมที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กัญญา เอี่ยมพญา, นันทกา จิตต์ธรรม, และ สุภาภรณ์ คงกระพันธ์. (2564). ผลของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารจัดการโรงเรียนในยุคดิจิทัล. วารสารบริหารการศึกษา, *15*(2), 45-60.
- กานต์ หุ่นศรีษะ. (2565). การสื่อสารเพื่อการนำองค์กรทางการศึกษา. ใน ศุภวัฒน์ พุกเจริญ (บ.ก.), การจัดการและภาวะผู้นำทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (น. 112-130). เพ็ญพรินทร์. จงดี เพชรสังคุณ, และ จุฬาพรรณภรณ์ ธนะแพทย์. (2563). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรัตนนคร, *22*(3), 78-92.
- จิระพันธ์ เพชรจ. (2564). ทักษะการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการการจัดการการศึกษา, *8*(1), 33-

ชูศักดิ์ เอกเพชร. (2561). **ภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง**. ซีเอ็ดยูเคชั่น. ๓๖๖ หน้า.

ณัฐพงศ์ โพนน้อย. (2564). **ภาวะผู้นำที่ยืดหยุ่น: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา**. วารสารภาวะผู้นำทางการศึกษา, *10*(พิเศษ), 155-170.

ทินกร เผ่ากันทะ. (2565). **คุณลักษณะของผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ**. วารสารครูศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, *50*(2), 1-15.

ทินกร เผ่ากันทะ, และ กัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์. (2565). **ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน**. วารสารวิจัยทางการศึกษา, *18*(1), 89-104.

นฤมล เพ็ญศิริวรรณ. (2561). **ภาวะผู้นำ: แนวคิด ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้**. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บรรณคดี ๓๓๖ หน้า.

บรรณคดี ๓๓๖ หน้า. (2562). **การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยสังคมศาสตร์**. สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น). บุญสม ลีชยาภิตติก. (2558). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. สุวีริยาสาส์น. ปณตธนนท์ เกียรติประภากุล. (2561). **การพัฒนาตัวชี้วัดภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปวีณา จันทร์เพ็ญ. (2567). **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับความพึงพอใจในการทำงานของครู**. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, *13*(1), 45-59.

ปิยะวรรณ ใจงาม, อรุณี วัฒนาภิรมย์, และ วีระศักดิ์ ชลไชยะ. (2566). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับประสิทธิภาพการบริหารองค์กรทางการศึกษา**. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, *15*(2), 77-92.

ปรัชญา บุตรสะอาด. (2566). **การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, *25*(1), 120-135.

พัชรกัญญา จันทร์พงษ์. (2565). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ภาณุมาศ หมอสินธุ์, สุรพล บุญลือ, และ เกษม แก้วผุดผา. (2564). **การจัดการศึกษาไทยในบริบทสังคมเปลี่ยนแปลง**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, *47*(4), 1-18.

รัตนา พรหมพิชัย. (2563). **สถิติสำหรับการวิจัย**. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ศิริประภา อัคราภิชาติ, ปานจิตต์ ศรีพัฒนานนท์, และ มนตรี วงษ์วิทยากิจ. (2565). **ภาวะผู้นำกับการพัฒนาทีมงานในองค์กรการศึกษา**. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, *28*(2), 34-50.

สุรศักดิ์ ขำตา. (2564). **ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา**. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, *18*(82), 145-156.

สุรพร แก้วโพธิ์. (2561). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการประกันคุณภาพการศึกษา**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, *9*(1), 22-36.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **คู่มือการบริหารสถานศึกษา**. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. Covey, S. R. (1992). **Principle-Centered Leadership**. Simon & Schuster. Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Testing (3rd ed.)**. Harper & Row. Katz, R. L. (1955). **Skills of an effective administrator**. Harvard Business Review, *33*(1), 33-42.

Kotter, J. P. (1996). **Leading Change**. Harvard Business Review Press.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities**. *Educational and Psychological Measurement*, *30*(3), 607-610.

Robbins, S. P., & Coulter, M. (2018). **Management (14th ed.)**. Pearson.

Simon, H. A. (1977). **The New Science of Management Decision**. Prentice Hall.

Steer, R. M. (1985). *Introduction to Organizational Behavior*. Scott, Foresman and Company.